

יישום הלכה למעשה של הפסיקות בבתי הדין לעבודה בנושא חוק שעות עבודה ומנוחה

נושאים עיקריים:

- שעות כוננות ושעות שהייה.
- הבחנה בין הפסקה שנחשבת לזמן עבודה ובין הפסקה שיש לנכותה מזמן העבודה.
- ניתוק רצף יום עבודה.
- הפסקה בין יום עבודה למשנהו.

שעות כוננות ושעות שהייה

מה מהות האמיתית של השעות?

- שעות עבודה

- נוכחות

- כוננות

שעות עבודה

שעות עבודה מוגדרות בחקיקה כ"זמן שבו עומד העובד לרשות העבודה" בהתאם לסעיף 1 לחוק שעות עבודה ומנוחה.

שעות עבודה

האם שעות השהייה של מאבטח
במשמרת לילה בבית המשפט נחשבות
שעות עבודה או שעות כוננות?

המאבטח יכול לעשות כרצונו!

שעות עבודה

האם שעות השהייה של מדריכה
במשמרת לילה במעון לילדים בסיכון בו
היא מדריכה נחשבות שעות עבודה או
שעות כוננות?

המדריכה יכולה לעשות כרצונה כולל
לישון!

מבחן העמידה לרשות העבודה

'הזמן שבו עומד העובד לרשות העבודה' נאמר, ולא הזמן שבו מצוי העובד במקום העבודה, ללמדך שיכול והעובד יימצא במקום העבודה והשעות לא תהיינה שעות עבודה, ויכול ויימצא בבית, והשעות תהיינה שעות עבודה. הקובע הוא אם העובד עומד **'לרשות העבודה'**, או **לרשות עצמו**.

(דב"ע לד/3-4 רוברט יקואל - אליהו פלד, [פורסם בנבו] פד"ע ה', 328; דב"ע מה/3-22 אגד אגודה שיתופית לתחבורה בישראל בע"מ - לודוויג קרץ ואח' [פורסם בנבו] פד"ע י"ז 21).

שעות נוכחות ושעות שהייה

שעות שהייה אינן מזכות בשכר עבודה אלה בפיצוי חוזי.

הגדרת שעות נוכחות או שעות שהייה נגזרת ממכלול הנסיבות. להלן המבחנים העיקריים מפסק הדין של בית הדין הארצי בעניין שירזי:

- הגדרת תפקידו של העובד ומטלותיו במקום העבודה;
  - האם שהותו של העובד במקום העבודה נלווית לביצוע עבודתו ותפקידו או היא מהות עבודתו ותפקידו;
  - האם העובד נדרש על ידי המעביד להישאר במקום העבודה;
- מבחנים נוספים שצוינו בפסיקה נוגעים למגבלות החלות על העובד במהלך השעות שבמחלוקת והאם **"היה חופשי לעשות כרצונו"**.

ע"ע (ארצי) 38154-03-20

גרר שי כהן בע"מ נ' סעדי דוויק

עיקרי העובדות:

- החברה היא חברה העוסקת במתן שירותי גרר בכל רחבי הארץ.
- ימי העבודה ושעות עבודתו של העובד בהתאם לטענו בתביעה: "שבעה ימים בשבוע במתכונת העסקה קבועה: בין השעות 18:00 בערב עד 09:00 בבוקר בימי ראשון עד חמישי וכן החל משעה 14:00 ביום שישי ברציפות עד לשעה 09:00 ביום ראשון."

ע"ע (ארצי) 20-03-38154 גרר שי כהן בע"מ נ' סעדי דוויק

קביעת בית הדין הארצי לעבודה:

חלק מן השעות יוגדרו כשעות עבודה וחלק יוגדרו כשעות שהייה שאינן מזכות בשכר.

עיקרי העובדות לסוגיה :

התובע הועסק בבית קסלר (דיור מוגן לאנשים בעלי נכות פיזית, המעוניינים לצאת לדרך חיים עצמאית).

התובע ישן במעון בלילה, והיה זמין לפניות המטפלים הסיעודיים לעזרה במקרים חריגים.

קביעת בית הדין הארצי לעבודה:

בית הדין הארצי קבע כי השעות האלו הן שעות כוננות, ולא שעות עבודה כהגדרתן על פי חוק. כפועל יוצא מכך, התמורה ששולמה בגין אותן שעות הכוננות, איננה שכר עבודה, אלא תמורה חוזית, שיש בה כדי לפצותו עבור אי הנוחות הכרוכה בלינה מחוץ לבית.

הפסקה בהתאם לסעיף 20 לחוק שעות עבודה ומנוחה

א- ביום עבודה של שש שעות ולמעלה, תופסק העבודה למנוחה ולסעודה ל- $\frac{3}{4}$ שעה לפחות, ובכלל זה תהיה הפסקה רצופה אחת של חצי שעה לפחות; ביום שלפני המנוחה השבועית וביום שלפני חג, ההפסקה היא של חצי שעה לפחות.

ב- הפסקה לפי סעיף קטן (א) לא תעלה על שלוש שעות.

ג- בעת הפסקה לפי סעיף קטן (א) הנמשכת חצי שעה או יותר רשאי העובד לצאת מהמקום שבו הוא עובד, אלא אם נוכחותו במקום העבודה היא הכרח לתהליך העבודה או להפעלת הציוד והשימוש בו, והעובד נדרש על ידי מעסיקו להישאר במקום העבודה, ובמקרה זה ייחשב זמן ההפסקה כחלק משעות העבודה.

יציאה מחוץ לשטח המפעל

- יציאה מחוץ לשטח המפעל אינה אפשרית, מסיבות אובייקטיביות.
- המעסיק אוסר על עובד לצאתו בשעת ההפסקה (ע"ע (ארצי) 131/07 גלעד גולדברג נ' אורטל שירותי כוח אדם בע"מ (03.05.2009), ע"ע (ארצי) 45431-09-16 אלכס גורביץ נ' מדינת ישראל נ' רשות המיסים (16.01.2018)).

אלו סוגי הפסקות אתם מכירים?

האם הפסקת סיגרייה נחשבת זמן עבודה?

סוגי הפסקות נוספים

1. הפסקה כפויה שאינה ממשית.
2. הפסקה רצונית שאינה ממשית.
3. הפסקה רצונית וממשית, שמשכה קצר מ-30 דקות.
4. הפסקה כפויה וממשית.

בר"ע (ארצי) 48239-01-18 ביפר תקשורת ישראל בע"מ
נ' רז צח (06.02.2019).

הפסקה כפוייה שאינה ממשית

אין העובד אמור לשאת בעלותה והיא
תיחשב זמן עבודה.
לדוגמה: הפסקת חשמל, תקלה במכונה.

הפסקה רצונית שאינה ממשית

קרובה רעיונית להפסקה להחלפת כוח ואוויר. מפאת העדר ממשות ההפסקה, תגבר הנטייה להשקיף עליה כעל זמן עבודה.

לדוגמה: הפסקת שתית קפה, עישון.

הפסקה רצונית וממשית, שמשכה קצר מ-30 דקות

הפסקה זו אינה באה בגדר ההפסקות שהמעסיק חייב בתשלום שכר עבודה בגינן. ההחלטה אם העובד יישא בעלותה או המעסיק נכון לשאת בעלותה תיקבע בהסכמה, וככל שהמעסיק חפץ באי תשלום בגינה עליו לעשות כן "בזמן אמת".

לדוגמה: סידורים אישיים של עובד מחוץ למקום עבודה.

הפסקה כפויה וממשית

לגביה יש מקום לבחינה זהירה בהתאם
לבחינת נסיבות העניין בראי עקרונות תום
לב, סבירות ומידתיות.

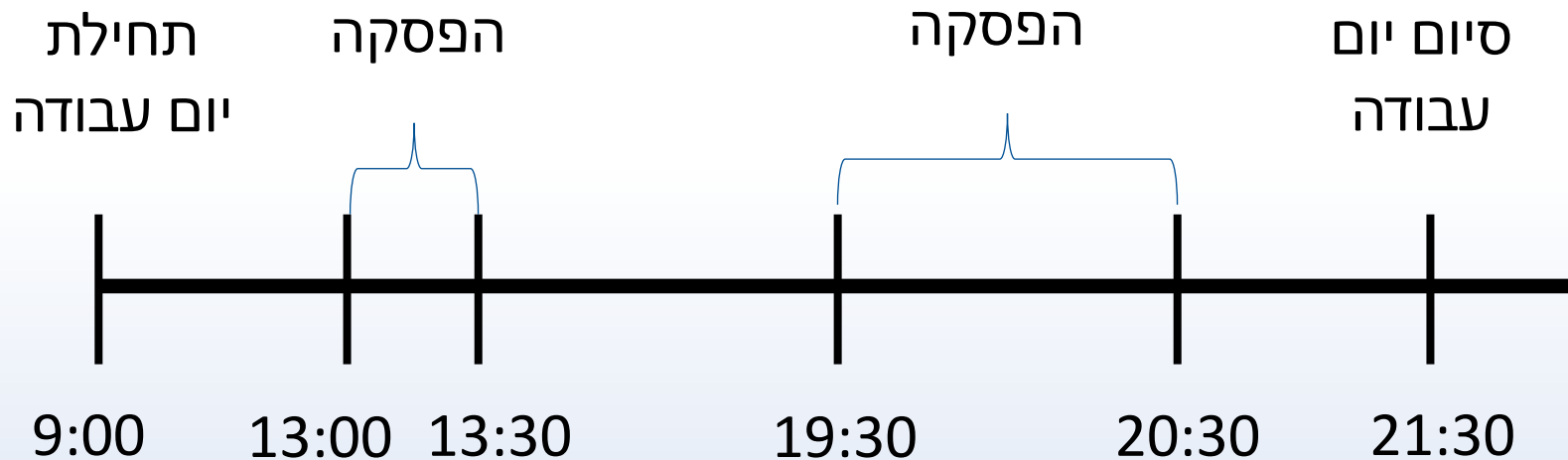
לדוגמה: פיצול יום עבודה לשתי משמרות.

ניתוק רצף יום עבודה

האם הפסקה "מאספת" את חישוב
שעות העבודה הנוספות?

דוגמה 1

הילה עבדה ביום שני כדלקמן:

מהו מספר שעות העבודה שזכאית הילה?

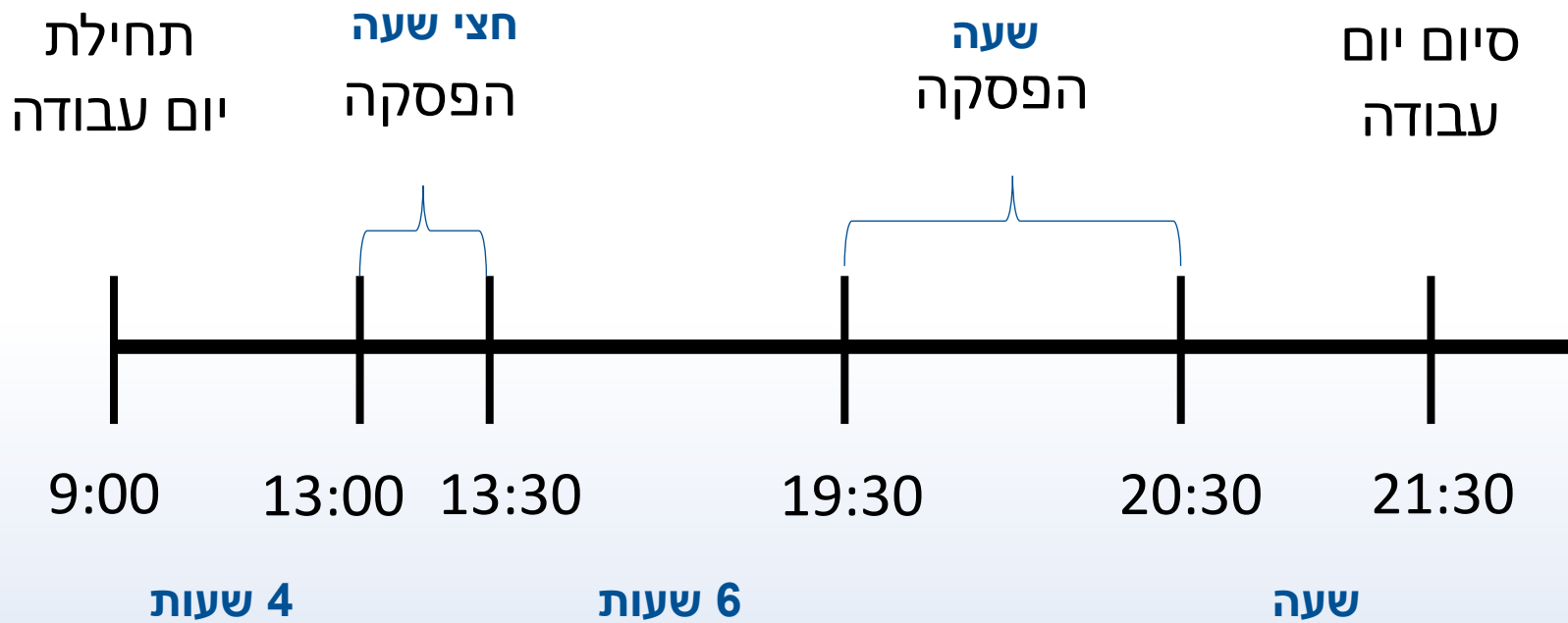
דוגמה 1

הפסקה של **פחות מ-3 שעות** במהלך יום עבודה קלנדרי אחד, איננה מנתקת את רצף העבודה באותו יום קלנדרי, כך שכל השעות שעבדו העובדים באותו יום קלנדרי ייחשבו כ"יום עבודה" אחד לעניין חישוב השעות הנוספות.

ע"ע (ארצי) 38313-03-18 איל"ן איגוד ישראלי לילדים
נפגעים ני מיכאל מוחדינוב (01.6.2020)

דוגמה 1

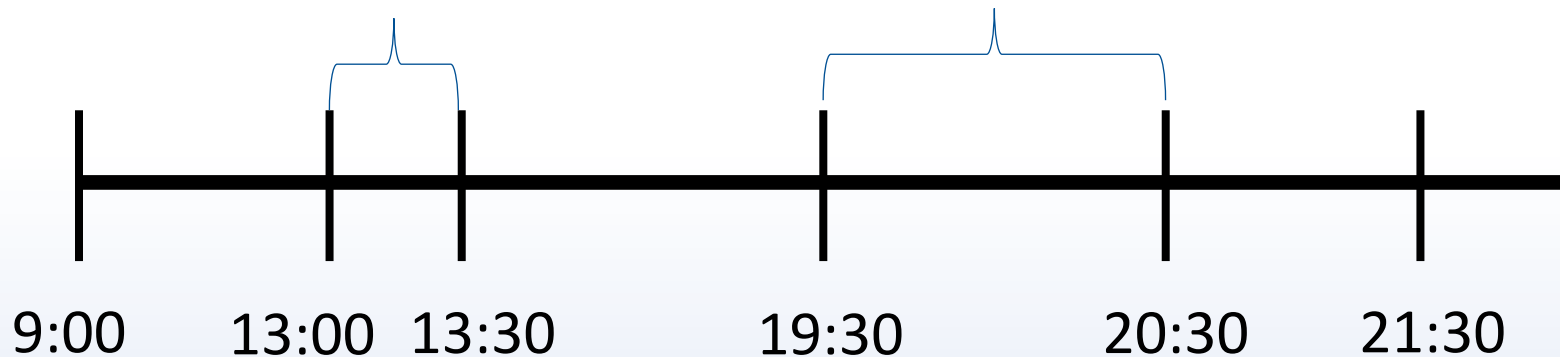
דוגמה 1

תחילת
יום עבודה

חצי שעה
הפסקה

שעה
הפסקה

סיום יום
עבודה

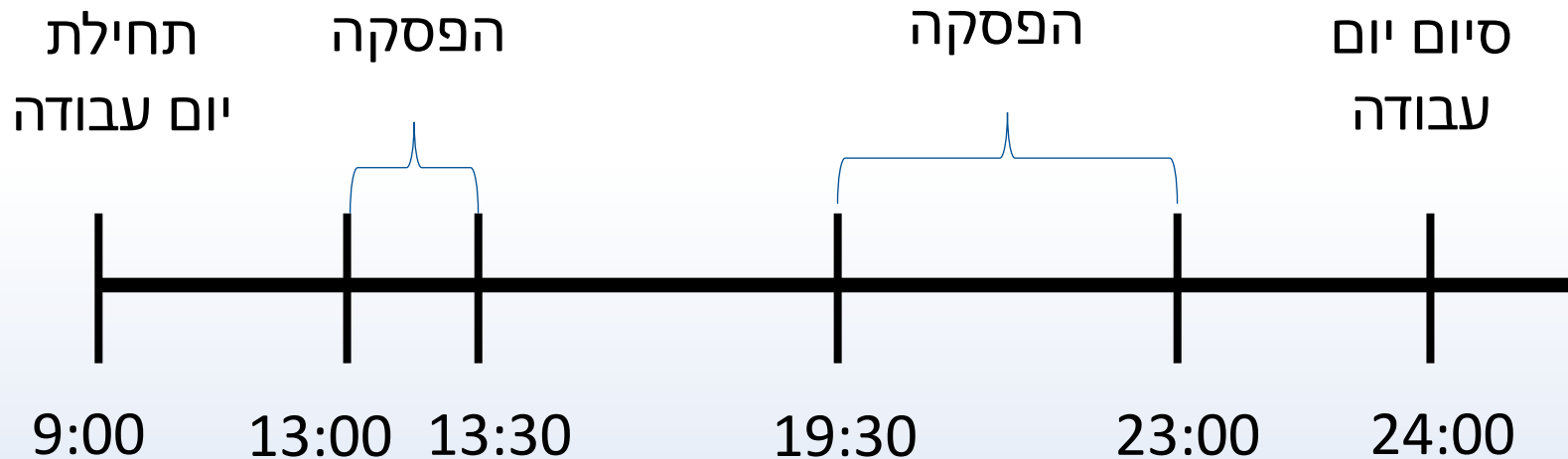
4 שעות עבודה
בגמול עבודה
רגיל

6 שעות עבודה:
• 4 שעות בגמול עבודה רגיל.
• 2 שעות בגמול עבודה של 125%.

שעת עבודה
בגמול עבודה
של 150%.

דוגמה 2

הילה עבדה ביום שני כדלקמן:

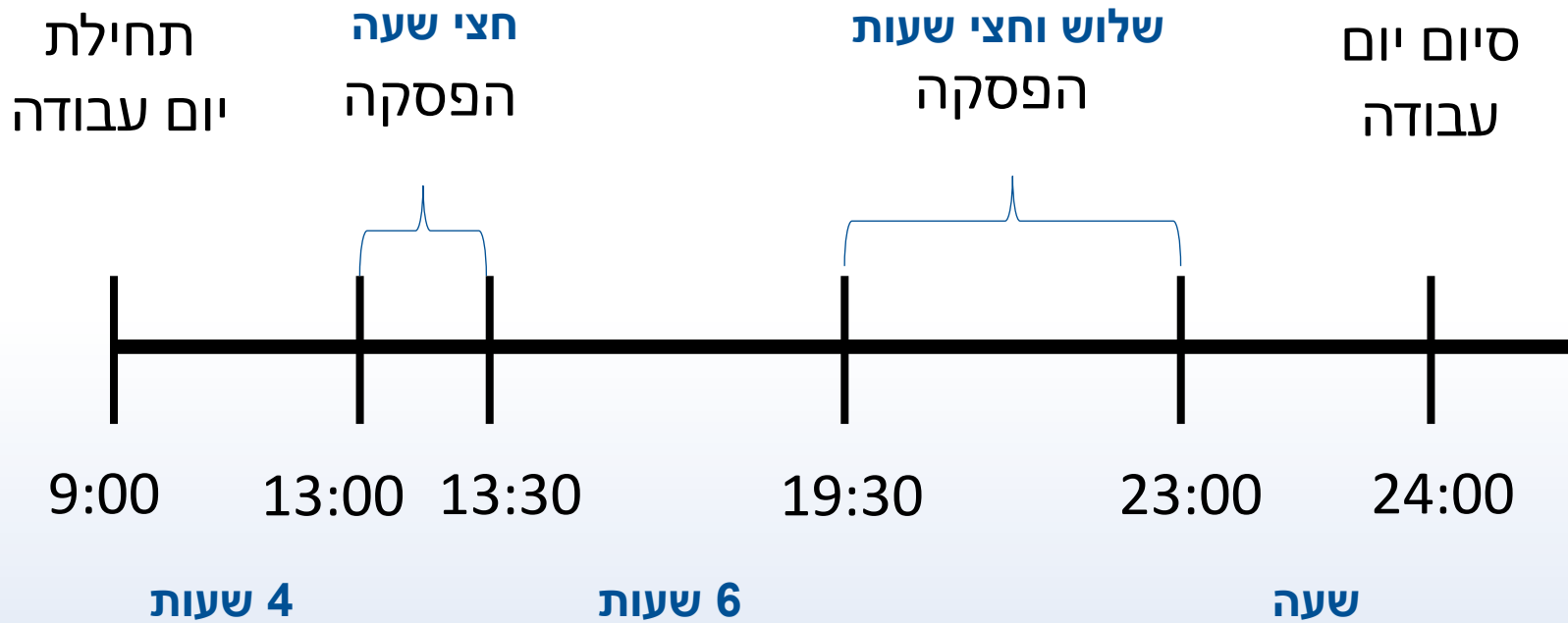
מהו מספר שעות העבודה שזכאית הילה?

דוגמה 2

הפסקה של **יותר מ-3 שעות** במהלך יום עבודה קלנדרי אחד, מנתקת את רצף העבודה באותו יום, כך שהשעות שעבדו העובדים לאחר הפסקה שעולה על 3 שעות באותו יום, יחשבו כיום עבודה "**חדש**" לעניין חישוב השעות הנוספות.

ע"ע (ארצי) 38313-03-18 איל"ן איגוד ישראל
לילדים נפגעים ני מיכאל מוחדינוב (01.6.2020)

דוגמה 2

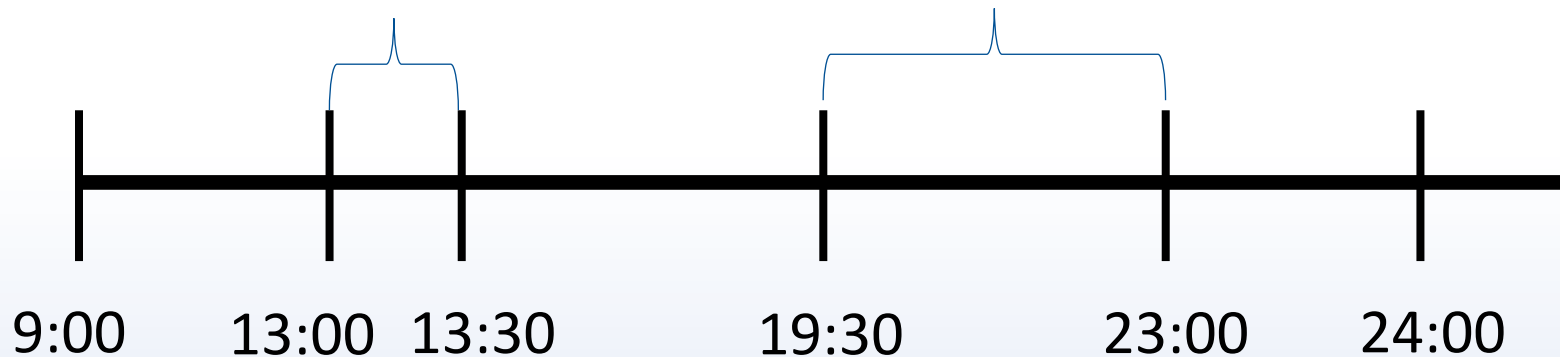
דוגמה 2

תחילת
יום עבודה

חצי שעה
הפסקה

שלוש וחצי שעות
הפסקה

סיום יום
עבודה

4 שעות עבודה
בגמול עבודה
רגיל

6 שעות עבודה:
• 4 שעות בגמול עבודה רגיל.
• 2 שעות בגמול עבודה של 125%.

שעת עבודה
בגמול עבודה
של 125%.

הפסקה בין יום עבודה למשנה

האם במקרה שבו לא ניתנה הפסקה בת 8 שעות לפחות בין יום עבודה למשנה, ישנה זכאות לעובד לחשב את שני ימי העבודה כיום עבודה אחד?

הפסקה בין יום עבודה למשנהו

בהתאם לסעיף 21 לחוק שעות עבודה ומנוחה, ינשה חובה לתת לעובד הפסקה של 8 שעות לפחות בין יום עבודה למשנהו תחול הפסקה של 8 שעות לפחות.

הפסקה בין יום עבודה למשנה

הפסקה שהיא פחות מ- 8 שעות, אינה מביאה בהכרח למסקנה שהשעות של המשמרת העוקבת הן בבחינת שעות עבודה באותו "יום עבודה" של המשמרת הקודמת ולכן מזכות בגמול עבודה בשעות נוספות.

ע"ע (ארצי) 68015-03-17 חברת קבוצת השומרים שמירה ובטחון בע"מ נ' דמיטרי קלינין (17.04.2018)